אימא מפני שהוא נושא שכר. אבל במנס פטור אף על גב דאדם מועד לעולם במנס כי האי לא מחייב אדם המזיק כדפרישית נרים המניח (לעיל דף מ: ושם ט):

מגנעך מספק איסורא. תוי"ט דמשום הכי קרי ליה ספק איסורא משום דלב פסיק בפ"ק דחולין (דף יח.) כרבי יוסי בר' יהודה בטבעת הגדולה והיה רב ממתיר עליו לפי שהיה עם הארץ שלא יבא להקל בשאר טבעות כדאשכחן בפרק קמא דחולין (דף טו.) גבי מבשל בשבת כי מורי מ)[רבא] לתלמידיו מורי להו בר"מ וכי דרים להו בפירקא דרים בר' יהודה משום עמי הארץ ולהכי קרי ליה ספק גזילה ולא ודאי גזילה דאותו האיש ששחט לעם הארץ ה"ל לאסוקי אדעתיה שיתמירו עליו ור"א מפרש דההיא עובדא בשאר טבעות הוה וכב דקאמר בפרק קמא דחולין (דף יח:) ואין הלכה כמותו בשאר טבעות משום דמספקא ליה אי הלכה כמותו אי לאו:

ותניא אידך בין אומן בין הדיוט חייב. לא שייך הכא לשנויי כאן בשכר כאן במנס כדאמרי גבי שחיטה דבהכרת מטבע צריך בקיאות גדול ולית ליה למיחזי אם אין בקי כדבנכו ואיסור:

לפנים

רבא אמר דב"ע ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף ודכולי עלמא המקדש במלוה אינה מקודשת ודכולי עלמא אין אומן קונה בשבח כלי אלא הכא במאי עסקינן כגון שהוסיף לה נופך משלו רבי מאיר סבר מ)מלוה ופרוטה אדעתה אפרוטה ורבנן סברי מלוה ופרוטה דעתה אמלוה ובפלוגתא דהני תנאי מ)דתניא בשכר שעשיתי עמך אינה מקודשת בשכר שאעשה עמך מקודשת רבי נתן אומר בשכר שאעשה עמך אינה מקודשת וכל שכן בשכר שעשיתי עמך ורבי יהודה הנשיא אומר באמת אמרו מ)בין בשכר שעשיתי עמך ובין בשכר שאעשה עמך אינה מקודשת ואם הוסיף לה נופך משלו מקודשת מ)(מאי איכא) בין ת"ק לרבי נתן איכא בינייהו שכירות בין רבי נתן לר' יהודה הנשיא איכא בינייהו מלוה ופרוטה אמר שמואל טבח אומן שקלקל חייב לשלם מזיק הוא פושע הוא נעשה כאומר לו שחוט לי מכאן ושחט לו מכאן למה ליה למימר מזיק הוא פושע הוא אי אמר מזיק הוא הוה אמינא הני מילי היכא דקא עביד בשכר אבל היכא דקא עביד בחנם לא קמ"ל פושע הוא איתיביה רב חמא בר גוריא לשמואל מ)הנותן בהמה לטבח וניבלה אומן פטור הדיוט חייב מ)ואם נותן שכר בין הדיוט בין אומן חייב אמר ליה לעכר מוחך אתא ההוא מרבנן קא מותיב ליה א"ל השתא שקלת מאי דשקל חברך קאמינא לכו אנא רבי מאיר וקאמריתו לי רבנן אמאי לא דייקת מילי שאני אומר מזיק הוא פושע הוא נעשה כאומר לו שחוט לי מכאן ושחט לו מכאן מאן אית ליה האי סברא רבי מאיר דאמר מבעי ליה למימרמי אנפשיה הי רבי מאיר אילימא [הא] רבי מאיר (קל"ן סימן) דתנן מ)קשרו בעליו במוסירה ונעל בפניו כראוי ויצא והזיק בין תם בין מועד חייב דברי רבי מאיר התם בקראי פליגי אלא הא רבי מאיר דתנן מ)לצבוע לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו התם בידים קלאו מיניה אלא הא רבי מאיר מ)דתנן מ)נשברה כדו ולא סילקה נפלה גמלו ולא העמידה רבי מאיר אומר חייב בנזקן וחכמים אומרים פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים וקיימא לן מ)דבנתקל פושע הוא פליגי אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן טבח אומן שקלקל חייב ואפילו הוא אומן בטבחי ציפורי ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבה בר בר חנה עובדא הוה קמיה דרבי יוחנן בבנישתא דמעון ואמר ליה זיל מ)אייתי ראיה דממחית לתרגנולים ואפטרך לא קשיא מ)כאן בחנם כאן בשכר כי הא דאמר רבי זירא הרוצה שיתחייב לו טבח יקדים לו דינר מיתיבי מ)המוליך חטים לטחון ולא לתתן ועשאן סובין או מורסן קמח לנחתום ועשאו פת ניפולין בהמה לטבח וניבלה חייב מפני שהוא כנושא שכר אימא מפני שהוא נושא שכר ההוא מ)מגרומתא דאתאי לקמיה דרב טרפיה מ)ופטריה לטבח מלשלומי דמי פגעו ביה רב כהנא ורב אסי בההוא גברא אמרו ליה עביד בך רב תרתי מאי תרתי אילימא תרתי לגריעותא דאיבעי ליה לאכשורי מ)כר' יוסי בר' יהודה טרפה כרבנן ואי נמי כרבנן דאיבעי ליה חיובא לטבחא ומי שרי למימר כי האי גונא והתניא מ)לכשיצא לא יאמר אני מזכה וחבירי מחייבין אבל מה אעשה שחבירי רבו עלי ועל זה נאמר מ)הולך רכיל מגלה סוד אלא תרתי למעליותא דלא אוכלך ספק איסורא ומגנעך מספק גזילה איתמר מ)המראה דינר לשולחני ונמצא רע תני חדא אומן פטור הדיוט חייב ותניא אידך בין אומן בין הדיוט חייב אמר רב פפא לכי תניא אומן פטור כגון דנכו ואיסור דלא צריכי למיגמר כלל אלא במאי טעו טעו בסיכתא חדתא א) דההיא שעתא דנפק מתותי סיכתא ההיא איתתא דאחויא דינרא לרבי חייא אמר לה מעליא הוא למחר אתאי לקמיה ואמרה ליה אחזיתיה ואמרו לי בישא הוא ולא קא נפיק לי אמר ליה לרב זיל חלפיה ניהלה וכתוב אפנקסי דין עסק ביש ומאי שנא דנכו ואיסור דפטירי משום דלא צריכי למיגמר רבי חייא נמי לאו למיגמר קא בעי רבי חייא מ)לפנים משורת הדין הוא דעבד מ)כדתני רב יוסף מ)והודעת להם זה בית

בית

עין משפט נר מצוה

עא א מיי' פ"ה מהל' אישות הלכה טז סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' כח סעיף יד:

עב ב מיי' שם הלכה כ טוש"ע שם סעיי טו:

עג ג ד מיי' פ"י מהל' שכירות הלכה ה סמג עשין סט טוש"ע ח"מ סימן שו סעיף ד:

עד ה מיי' שם טוש"ע שם סעי' ז:

עה ו ז מיי' שם טוש"ע שם סעי' ד:

עו ח ט טוש"ע שם סעיף ה:

עז י מיי' פכ"ב מהל' סנהדרין הלכה ז סמג לאוין ע טוש"ע ח"מ סימן יט סעיף ג:

עח כ ל מיי' פ"י מהל' שכירות הלכה ה סמג עשין סט טוש"ע ח"מ סימן שו סעיף ו:

תורה אור השלם

1. הוֹלֵךְ רָכִיל מְגַלֶּה סוֹד וְנֶאֱמַן רוּחַ מְכַסֵּה דָבָר:
משלי יא יג

2. וְהִזְהַרְתָּה אֹתָם אֶת הַחֻקִּים וְאֶת הַתּוֹרֹת וְהוֹדַעְתָּ לָהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ יֵלְכוּ בָהּ וְאֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן:
שמות יח כ

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דקפדיק וכו' ע"מ בעושה בשכר קאמר: (ב) ד"ה התם וכו' כפ' שור שנגח. נ"ב סוף דף מה:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' דסיפא שפחת דנפק מתותי סיכתא. עיין סיטה מקומקמת:

לעזי רש"י

קוי"ץ (קרינ"ץ). מטבע.

מסורת הש"ס

מ) [קדושין מו. מח: סנהדרין יט:]. כ) קדושין מח:. ג) רש"ל מ"ש. ד) לעיל מט: נה:. ה) לקמן ק: וש"נ. ו) [ל"ל דמיגל]. ז) לעיל מח: ט. כ"מ פב:. ח) [לעיל כט.]. ט) כ"ב לג: [מתפפת פ"ו]. י) [חולין יח.]. כ) סנהדרין כט.. ל) [בכרכות ז. וש"נ]. מ) כ"מ ל:. נ) [ל"ל ומתוקל]. ס) [ל"ל רב].

מוסף רש"י

בשכר שעשיתי עמך. המקדשי לי, אינה מקודשת. דהוא לה ממלוה (קדושין חח:). בשכר שאעשה עמך מקודשת. לכשיגמור ויתנו לה, דקא סבר אינה בשכירות אלא נופף לשכר שאעשה עמך אינה מקודשת. דיעבד לשכירות מתחילה ועד סוף. וכל שכן בשכר שעשיתי עמך. דכיון דנמרי והחזירו כבר היא מלוה בחולה (שם). ואם הוסיף לה נוסף משלו מקודשת. מכלל דר' נתן סבר אפילו הוסיף לה אינה מקודשת, דקסבר מלוה ופרוטה דעתיה דאמלוה שבירות. אם יעבה מתחילה ועד סוף אי לא, כדפרישית (שם). קשדו בעליו. לשור (לעיל נה:) ונעל בפניו כראוי. היינו שמירה פחותה, דלא שיכולה לעמוד כרוח מצויה (לעיל מה:). נותן לו דמי צמרו. כדמעיקרא ואפ"ה דמהשתא שוי טפי לגרים לאחר מחוט (לעיל צה.) קני בשינוי ל"ר ולא יהיב ליה אלא דמי צמרו (לקמן ק:) נדמים אלמר לגן נמכר בשוק, דקניה בגזלו לשלם כשעת הגזילה (ב"מ עח:) דמי אמר לגן כמו שאמר לו, דקניה בשינוי ומתחייב תשלומי כרוח מצויה נתן לו לגנ זה דמי לגר לגן כמתחלה אם ילמה, דקניה ליה ל"ר כל המשנה מדעת בעלים נקרא גזלן וטעל הלמר לעלמו אע"פ שהוא מעלה עכשיו כדמיס (ע"ז ג.) אבל לא דמי שנתו, לו זה יתן שכרו משלם ויקנה הלמר (לקמן קי). פטור מדיני אדם. לשלם, וחייב בדיני שמים. פורעניות לשלם לרשעים שנתכוין להפסיד את יקרמל (ב"מ ג.). סובין. כשעומדין נמין ולא הדק נשאר נגפה והיא סוכין (רשב"ם ב"ב צג:). מורסן. היא הקליפה העליונה שמוליאין מחטין הכתושין במתפחת (שם). פת ניפולין. שטופל פתיתין (שם). מפני שהוא נושא שכר. אבל כתנס פטור אם לאומן הוא, כדאמרינן אל אימר ראיה דממחית לתרגנולי ואפטרך, וכן הלכה לאומן בשכר חייב בחנם פטור כדאמר ר' יוחנן (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com